Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Львівський навчально-науковий центр професійної освіти
Міжнародна благодійна організація «Лідер Якості»

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

з нагоди 30-річчя створення
Львівського навчально-наукового центру професійної освіти

30

Львів – 2024

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Львівський навчально-науковий центр професійної освіти
Міжнародна благодійна організація «Лідер Якості»

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

з нагоди 30-річчя створення
Львівського навчально-наукового центру професійної освіти

Львів – 2024

Dragomanov Ukrainian State University
Lviv Educational and Scientific Center for Professional Education
International charity organization "Leader of the Quality"

MODERN CHALLENGES OF VOCATIONAL EDUCATION: THEORY AND PRACTICE

COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS

on the occasion of the 30th anniversary of creation Lviv Educational and Scientific Center of Professional Education

Lviv – 2024

УДК: 37. 01 : 001

Сучасні виклики професійної освіти: теорія і практика: зб. наук. праць з нагоди 30-річчя створення Львівського навчально-наукового центру професійної освіти / [гол.ред. Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Львів, 2024. 157 с.

Головний редактор:
Колісник-Гуменюк Ю.І., доктор педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Редакційна колегія:
Кільдеров Д.Е., доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Харламенко В.Б., кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Копельчак М.П., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)
Голіяд І.С., кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Гуменюк В.В., доктор педагогічних наук (м. Львів, Україна)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівники вищих навчальних закладів висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних методик та інноваційних методів навчання у підготовці кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Видання розраховане на науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

© Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2024
© Львівський навчально-науковий центр професійної освіти, 2024
© Міжнародна благодійна організація «Лідер Якості», 2024
© Автори статей, 2024

відповідних ситуаціях, ефективно застосовувати знання практично та брати на себе відповідальність за певну діяльність, володіє необхідними психологічними особистісними якостями, емоційно-ціннісними орієнтирами та національними переконаннями, інтелектуально розвинений та всебічно обізнаний у сучасних інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологіях навчання та виховання.

Список використаних джерел

1. Клак І. Є. (2013). Психолого-педагогічні та лінгвістичні чинники впливу на формування професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Психологія і педагогіка*. Вип. 22. С. 57–59.
2. Коваленко Л.В. (2017). Розвиток професійної компетентності вчителя української мови та літератури в системі післядипломної освіти. Методичний посібник. Суми: Ніко. 116 с.
3. Ходацька О. М. (2020). Проблема розвитку професіоналізму вчителів української мови та літератури в теорії педагогічної науки. *Естетика і етика педагогічної дії* : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Вип. 22. С. 32–42.

УДК: 377.3

***Кубська Лариса**, викладач*
УДУ ім. М. Драгоманова, м. Львів, Україна
Кубський Ростислав,
випусковий редактор

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ У РОБОТІ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ І КЕРІВНИХ КАДРІВ

У статті розглянуто організацію процесу навчання на курсах підвищення кваліфікації ЛННЦ ПО УДУ ім. Михайла Драгоманова. Проаналізовано підходи до надання освітніх послуг, визначені особливості освітнього менеджменту під час війни.

***Ключові слова:** підвищення кваліфікації, освітній менеджмент, навчально-методична робота, форми навчання, дистанційне навчання, воєнний стан.*

***Kubska Larysa**, teacher*
Ukrainian M. Dragomanov State University, Lviv, Ukraine
Kubsky Rostyslav,
editorial editor

EDUCATIONAL MANAGEMENT IN THE WORK OF COURSES FOR IMPROVING THE QUALIFICATIONS OF TEACHING AND MANAGING STAFF

The article examines the organization of the learning process at advanced training courses at the Lviv Educational and Scientific Center for Professional Education of Dragomanov Ukrainian

State University. The approaches to the provision of educational services are analyzed, the peculiarities of educational management during the war are determined.

Keywords: *advanced training, educational management, educational and methodical work, forms of education, distance learning, martial law.*

Післядипломна освіта передбачає набуття нових і вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої освіти та практичного досвіду. Однією із складових післядипломної освіти є підвищення кваліфікації. Надання освітніх послуг із підвищення кваліфікації – пріоритетна ділянка роботи Львівського навчально-наукового центру ПО УДУ імені Михайла Драгоманова.

Мета нашої статті – проаналізувати організацію навчально-методичної роботи на курсах підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів ЛННЦ, виявити її особливості.

Львівський науково-практичний центр (Львівський навчально-науковий центр професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова) створено 25 травня 1994 р. як підрозділ Інституту педагогіки і психології професійної освіти АПН України з метою здійснення фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на вирішення актуальних теоретичних і методологічних проблем педагогіки та психології професійно-технічної освіти [3] .

Із 2002 р. у Центрі діє відділ післядипломної освіти для підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівників професійно-технічних навчальних закладів, тобто на сьогодні Центр має понад двадцятилітній досвід надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації.

Удосконалення професійних знань і вмінь педагогічних працівників полягає у підвищенні їхньої кваліфікації відповідно до вимог і потреб сучасного суспільства. Підвищення кваліфікації залишається актуальне в умовах воєнного стану. Адже при організації підвищення кваліфікації необхідно враховувати не тільки сучасні виклики, проблеми з електропостачанням, зв’язком та інтернетом, а в першу чергу те, як змінилася роль вчителя/викладача/керівника і вимоги до організації їхньої роботи.

Метою статті є проаналізувати, як в умовах війни в Україні коректуються підходи до організації навчально-методичної роботи під час проведення курсів підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів закладів освіти різних рівних у Львівському навчально-науковому центрі професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова.

Організація навчання на курсах підвищення кваліфікації здійснюється для педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх, професійних закладів, передвищої та вищої школи, позашкілля.

Центр має напрацьовану схему організації навчання на курсах підвищення кваліфікації. На даний час на курсах підвищення кваліфікації освітян і керівних

кадрів використовується нова концепція організації підвищення кваліфікації з акцентом на застосування модульної та дистанційної форм навчання. Структура навчальних програм є модульною (соціально-гуманітарний, професійний, фаховий, діагностико-аналітичний модулі) й відповідає структурі навчальних планів підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів, розкриває їхній зміст. Основна роль відведена проведенню тренінгів, майстер-класів тощо.

Шляхи формування груп педагогів – споживачів освітніх послуг, які проходять курси підвищення кваліфікації в ЛННЦ: співпраця з навчально-методичними центрами професійної освіти, зокрема Львівської, Івано-Франківської, Рівненської, Тернопільської, Волинської, Київської, Полтавської областей тощо; участь у тендерах в електронній системі ProZorro, через які здійснюються всі державні закупівлі; реєстрація на сайту Центру; завдяки позитивному іміджу Центру та базі постійних замовників освітніх послуг, що сформована на основі напрацьованого досвіду з 2002 року, якості навчання, відповідальності та довірі до ЛННЦ.

Для слухачів курсів підвищення кваліфікації запропоновано освітні комплексні програми на 150, 120, 90, 60 і 30 годин, а також авторські програми викладачів Центру на 30 годин.

У ЛННЦ запроваджені педагогічні та організаційні інновації. Серед педагогічних – створення нових програм для підвищення кваліфікації в дистанційній формі з акцентом на роботу в умовах воєнного стану (наприклад, «Особливості взаємодії учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану», «Організація інклюзивного освітнього простору в закладі освіти», «Особливості управління освітнім середовищем в умовах воєнного стану» тощо), моделювання роботи з дітьми, які потребують особливої уваги, трансформацію, вдосконалення вже існуючих програм відповідно до потреб сучасного освітянського простору, як-от технології, педагогічна медіаграмотність, психологічних напрямів.

Крім педагогічних інновацій, введено організаційні – переформатування на дистанційне навчання, створення відеолекцій, онлайн-конференцій, участь у проєктах безбар'єрності та благодійних заходах.

Крім цього, освітяни використовують ресурси, інструменти й платформи, щоб адаптувати формат кожного заняття до онлайн-навчання, формують базу інформаційних джерел для навчання, що особливо важливо в умовах фізичної та інформаційної війни [1].

Особливостями проведення навчальних занять, а одночасно потужною мотивацією до переформатування викладачами підходів до проведення навчання, стали умови пандемії у зв’язку з коронавірусною інфекцією. Закладу довелося перейти на навчання онлайн, що спричинило і позитивні зміни (освоєння методів проведення занять онлайн, здобуття нових знань, творчий

підхід до занять, економія часу на добирання тощо), і негативні (оскільки багато педагогів – це люди, яким понад 60 років, вони мали труднощі щодо освоєння навчання онлайн, також спричиняє незручності для слухачів відсутність інтернету чи слабкий зв'язок, відсутність сучасних комп'ютерів і телефонів).

Тому навчання здійснюється за індивідуальними освітніми траєкторіями, що є мотивацією для викладачів, оскільки дозволяє задіяти творчі підходи до його організації, а «досягнення успіху організаціями визначається їх здатністю функціонувати в умовах ринкових відносин та кризи» [2].

Отже, під час надання освітніх послуг (підвищення кваліфікації педагогів) необхідно враховувати й узгоджувати такі чинники: потреби споживачів освітніх послуг; життєво важливі інтереси споживачів; інтереси закладів освіти; інтереси суспільства та його виклики.

Сучасні реалії потребують динамічних та ефективних трансформацій в організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників і керівних кадрів, зокрема врахування переходу на очно-дистанційну чи дистанційну форми навчання; акценту на створення безпечного інклюзивного середовища; покращання психологічної підтримки учнів/студентів, дітей ВПО, учнів з особливими освітніми потребами. Підвищуються вимоги до володіння педагогічною етикою як основою продуктивного спілкування.

Врахування в освітньому менеджменті змін в умовах життя та діяльності українських педагогів дозволяє залишатися ЛННЦ конкурентоспроможним закладом під час війни, що забезпечує умови для внесення системних напрацювань у діяльність освітньої організації, що спрямовані на її розвиток, покращення роботи та безпечність навчальних аудиторій. Особливістю надання освітніх послуг є творча співпраця між викладачем та особою, яка навчається. Під час надання освіти особистість одержує додаткові знання, розширює своє світобачення, може змінити свої цінності та погляди.

Список використаних джерел

1. Кубська, Л.І. (2022). Особливості формування медіаімунітету педагогів в умовах війни. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи : зб. наук. праць* / [гол.ред. Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ, Львів, Бережани, Ломза (2), 56–60. https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/38636/Kubska.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

2. Олійник, С. У. (2013). Теорія та практика менеджменту персоналу. Вид-во НУА.

3. Сайт Львівського навчально-наукового центру професійної освіти. https://npucenter.lviv.ua.